

KOTOUTUMISOHJELMAA KUVAAVA ASIAKIRJA

MÄNTYHARJUN KUNTA

Sisällys

1. Tietoa kotoutumisohjelmasta ja sitä kuvaavasta asiakirjasta	2
2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi/monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	4
3. Kotoutumissuunnitelma/monialainen kotoutumissuunnitelma	7
4. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	9
5. Kotoutumiskoulutus	12
6. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta sekä muu maahanmuuttajien neuvonta	15
7. Muut kunnan järjestämävastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi ..	17
8. Terveys- ja sosiaalipalvelut	18
9. Vastuutaulukko	20

1. Tietoa kotoutumisohjelmasta ja sitä kuvaavasta asiakirjasta

Tässä asiakirjassa kuvataan Mäntyharjun kunnan kotoutumisen alkuvaiheen palvelut.

Kunnan kotoutumisohjelman vähimmäissisällöstä säädetään laissa kotoutumisen edistämisestä (681/2023). Kotoutumisohjelman on sisällettävä vähintään:

- 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi ja 15 §:ssä tarkoitettu monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
- 16 §:ssä tarkoitettu kotoutumissuunnitelman laadinta ja 17 §:ssä tarkoitettu monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinta
- 25 §:ssä tarkoitettu monikielinen yhteiskuntaorientaatio
- 26 §:ssä tarkoitettua ja muuta koulutusta ja palveluita, jotka edistävät suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä
- ohjelman aikaista ohjausta ja neuvontaa
- 26 §:ssä tarkoitettu kielitaidon päättöttestaus.

Kotoutumisohjelma voi lisäksi sisältää muita kunnan järjestämisvastuulla olevia kotoutuja-asiakkaiden työllisyyttä, yrittäjyyttä, työ- ja toimintakykyä, maahanmuuttajien hyvinvointia ja terveyttä tai kotoutumista edistäviä palveluita sekä järjestö-, yhdistys- tai yhteisötoimintaan tai muuhun yhteiskunnan tai kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaan tutustumista ja siihen osallistumista.

Mäntyharjun kotoutumisohjelmaa kuvaava asiakirja on laadittu:

2.12.2024

Kotoutumisohjelmaa kuvaavan asiakirjan yhteyshenkilö:

Kotoutumiskoordinaattori Katja Pulkkinen
katja.pulkkinen@mantyharju.fi, 040 184 8794

Kunnassa kotoutumisohjelmaa koordinoiva taho:

Kotoutumiskoordinaattori Katja Pulkkinen
katja.pulkkinen@mantyharju.fi, 040 184 8794

Kotoutumisohjelman laadinnan prosessi ja viestintä kunnassa

Kunnan kotoutumiskoordinaattori laati ehdotuksen kotoutumisohjelmaksi. Kotoutumisohjelman laadinnassa on tehty yhteistyötä Etelä-Savon maakunnallisen yhteistyöryhmän kanssa, joka kostuu maahanmuuton asiantuntijoista, ja Etelä-Savon hyvinvointialueen sekä Mikkelin seudun työllisyysalueen kanssa. Laatimisen aikana on oltu yhteydessä Eloisan kotoutumispalveluihin, TE-palveluihin, sosiaalitoimeen, kunnan nuorisotoimeen, sivistyshallintoon ja kansalaisopistoon sekä Mäntyharjun SPR:n paikallisosastoon ja Yritysvauhdittamoon.

Kotoutumisohjelma on käyty läpi kunnanjohtajan ja hallintojohtajan kanssa. Kotoutumisohjelma saatetaan tiedoksi kunnanvaltuustolle.

Asiakasviestintä kotoutumisohjelmasta

Kotoutumispalveluista viestitään kunnan verkkosivustolla osoitteessa <https://www.mantyharju.fi/kotoutuminen> sekä kunnan somekanavissa, kaikissa näissä selkokielellä suomeksi, englanniksi ja ukrainaksi ja/tai venäjäksi. Palveluista laaditaan monikielinen esite, joka postitetaan kunnassa asuville ja kuntaan muuttaville maahanmuuttajille. Vieraskieliset kuntalaiset tavoitetaan väestötietojen poimintapalvelun avulla.

Lisäksi kuntaan laaditaan monikielinen esite maahanmuuttajaperheitä varten suomalaisesta opetusjärjestelmästä, Mäntyharjun oppilaitoksista, opiskeluhuolto- ja nuorisopalveluista sekä vapaa-ajan harrastusmahdollisuuksista. Esite laaditaan kotoutumispalveluiden, opetustoimen ja nuorisopalveluiden yhteistyönä.

2. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi/ monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

- *Laki kotoutumisen edistämisestä 14.4.2023/681 14 ja 15 §*

Kunnalla on velvoite tehdä kotoutumislaissa määritellyille kohderyhmille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi.

Velvoitteensa täyttämiseksi kunnan täytyy tavoittaa tähän kohderyhmään kuuluvat, elleivät he jo ole itsenäisesti ottaneet yhteyttä kunnan kotoutumiskoordinaattoriin. Kohderyhmän tiedot kotoutumiskoordinaattori saa UMA-järjestelmästä (pakolaistaustaiset) tai Kelan etuustietopalvelu Kelmusta (lasten kotihoidon tukea saavat ja muutoin kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavat). Myös toiset viranomaiset voivat ottaa yhteyttä kunnan kotoutumiskoordinaattoriin ja ilmoittaa asiakkaasta, jolla on tarve kotoutumista edistävien palveluiden tarpeen arvioimiselle.

Mikä palvelutarpeen arviointi on?

Kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on kartoitus maahanmuuttajan tilanteesta ja tarpeista. Arviointi tehdään, jotta maahanmuuttajalle voidaan laatia kotoutumissuunnitelma. Kotoutumissuunnitelman laatimisesta alkaa kotoutumisaika, jonka aikana maahanmuuttajalla on oikeus kotoutumisen palveluihin.

Kuka arvioinnin tekee ja kenelle arviointi tehdään?

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointeja tehdään kunnan kotoutumispalveluissa ja Mikkelin työllisyysalueen tarjoamissa työvoimapalveluissa. Arviointi tehdään yhdessä maahanmuuttajan kanssa, tarvittaessa yhdessä yhteistyötahojen kanssa.

Arviointi laaditaan maahanmuuttajalle, joka on:

- toimeentulotukea muutoin kuin tilapäisesti saava
- kansainvälistä suojelua saava (sekä muut kotoutumislain 2. pykälässä mainitut ulkomaalaislakiin perustuvat erityiset oleskeluluvat ja humanitaariset perusteet)

- tilapäisen suojelun statuksella kunnassa asuva (Ukrainan pakolaiset)
- kotihoidontukea saava
- ihmiskaupan uhri
- alaikäisenä ilman huoltajaa saapunut lapsi tai nuori.

Kunnassa arvioinnin tekee virassa oleva kotoutumiskoordinaattori, Mikkelin seudun työllisyysalueella työvoimaviranomainen.

Mikkelin seudun työllisyyspalvelut tekee palvelutarpeen arvioinnin työttömille työnhakijoille. Arvioinnissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä kunnan kotoutumiskoordinaattorin kanssa.

Työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin tekee kunnan kotoutumiskoordinaattori. Kotoutumiskoordinaattori tekee osaamisen ja palvelutarpeen arvioinnin myös muille maahanmuuttajille kotolain 9§ mukaisesti eli yhteistyökumppanin tai maahanmuuttajan itse pyytäessä.

Hyvinvointialue osallistuu kunnan pyynnöstä monialaisten kotoutumissuunnitelmien laatimiseen yhdessä kunnan kanssa mm. alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille sekä muille maahanmuuttajille, mikäli maahanmuuttajan palvelutarve edellyttää eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista. Hyvinvointialue osallistuu sote-palveluiden osalta kuntaan siirtyvien tilapäisen suojelun statuksella olevien henkilöiden sekä oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden osaamisen ja palvelutarpeen arviointiin.

Milloin arviointi tehdään?

Palvelutarpeen arviointi täytyy tehdä viimeistään kolme vuotta ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Mäntyharjussa maahanmuuttaja kutsutaan palvelutarpeen arviointiin mahdollisimman pian sen jälkeen, kun tieto hänestä on tullut kunnan kotoutumispalveluihin.

Lisää palvelutarpeen arvioinnista: Laki kotoutumisen edistämisestä, §14
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230681#Pidm46111192019920>

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Työnhakija-asiakkaiden osalta työvoimaviranomainen tekee yhdessä asiakkaan kanssa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ensimmäisen tapaamisen yhteydessä, jossa asiakkaalle laaditaan työvoimapalveluiden alkuhaastattelu. Asiakas tavataan kasvokkain, lähi- tai etätulkkauksena apuna käyttäen.

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekevät työnhakija-asiakkaan kohdalla työvoimaviranomainen, kunnan kotoutumiskoordinaattori sekä hyvinvointialueen maahanmuuttotyön sosiaaliohjaaja. Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä työvoimaviranomainen laatii asiakkaalle kotoutujan alkuhaastattelun / kotoutumissuunnitelman.

Kun tarve monialaiseen yhteistyöhön tunnistetaan minkä tahansa toimijan taholta, sovitaan yhteinen asiakasaika, jossa yhteistyössä laaditaan arviointi, tarvittaessa joko etä- tai lähitulkkausta apuna käyttäen.

Palvelutarpeen arvioimiseksi ja toteuttamiseksi tehdään säännöllistä monialaista yhteistyötä kunnan kotoutumispalveluiden, työllisyysalueen ja hyvinvointialueen kesken. Asiakkaita tavataan tarpeen mukaan yhdessä ja erikseen. Yhteistyö on avointa ja sitä tehdään asiakkaiden kanssa sopien. Asiakaskohtaisen verkoston jäsenet pitävät yhteyttä toisiinsa tarpeen mukaan salatuin sähköpostein ja soittamalla.

3. Kotoutumissuunnitelma/monialainen kotoutumissuunnitelma

- *Laki kotoutumisen edistämisestä 14.4.2023/681 16 ja 17 §*

Mikä kotoutumissuunnitelma on?

Kotoutumissuunnitelma on maahanmuuttajalle tehtävä henkilökohtainen suunnitelma, jonka tavoitteena on auttaa häntä sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään. Suunnitelma voi sisältää esimerkiksi suomen kielen opiskelua, työelämävalmiuksia kehittäviä kursseja ja tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palveluista, oikeuksista ja velvollisuuksista. Suunnitelma laaditaan kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Mitä suunnitelma sisältää?

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan kotoutumista, työllistymistä tai yrittäjyyttä, terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallisia valmiuksia edistävästä palveluista, suomen/ruotsin kielen opinnoista, yhteisöjen tai yhdistysten toimintaan osallistumisesta sekä ohjauksesta ja neuvonnasta.

Suunnitelma laaditaan maahanmuuttajan omien tavoitteiden, osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen edellyttämässä laajuudessa. Suunnitelmassa sovitaan myös palveluiden toteutumisen seurannasta.

Työvoimaviranomainen sisällyttää suunnitelmaan työnhakijaksi rekisteröitynyttä asiakasta velvoittavia toimenpiteitä, mm. työnhakuvelvollisuuden työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 44 §:n mukaisesti. Alle 25-vuotiaiden kotoutuja-asiakkaiden tavoitteeksi asetetaan pääsääntöisesti vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaminen.

Kenelle kotoutumissuunnitelma laaditaan?

- Työttömille työnhakijoille: Kun maahanmuuttaja ilmoittautuu työnhakijaksi, hänelle tehdään kotoutumissuunnitelma työllisyyspalveluissa.
- Kunnassa asuville kotihoidon tukea ja toimeentulotukea saaville, joilla on kotikunta.
- Tilapäistä suojelua saaville.

- Ihmiskaupan uhreille, alaikäisille ilman huoltajaa maahan tulleille (kotoutumislain 2 §:n 6 momentissa määriteltyjen ehtojen mukaan), kansainvälistä suojelua saaville sekä mahdollisille kiintiöpakolaisille tai sellaisten muiden humanitaaristen syiden perusteella Suomessa oleskeleville, jotka on määritelty ulkomaalaislain §:ssä 93.
- Muille arviointia ja suunnitelmaa pyytävälle, mikäli viranomainen arvioi asiakkaan hyötyvän kotoutumissuunnitelmasta.

Milloin suunnitelma laaditaan?

Kotoutumissuunnitelma laaditaan viipymättä sen jälkeen, kun maahanmuuttajalle on tehty kotoutumislain 14 §:ssä tarkoitettu osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi.

Kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Ihmiskaupan uhreilla aika voi olla pidempi, mikäli heidät tavoitetaan palveluiden piiriin myöhemmin.

Kuka suunnitelman laatii ja miten sen laadinnassa tehdään yhteistyötä?

Kunnassa suunnitelman tekee kunnan virassa oleva kotoutumiskoordinaattori. Mikkelin seudun työllisyysalue tekee suunnitelman työttömille työnhakijoille, kunta kaikille muille. Monialainen kotoutumissuunnitelma laaditaan yhteistyössä hyvinvointialueen kotoutumispalveluiden kanssa.

Kunta vastaa omalla vastuullaan olevien asiakkaiden osalta yhteistyön käynnistämisestä palvelutarvetta vastaavien tahojen kanssa.

Työnhakija-asiakkaan osalta päävastuu yhteistyöstä on työvoimaviranomaisella, joka kutsuu koolle asiakkaan palvelutarpeen mukaiset tahot sekä laatii asiakkaan (ja verkoston) kanssa asiakkaan tilannetta ja palveluntarvetta vastaavaan kotoutumissuunnitelman.

Kotoutuja-asiakas ohjataan hakeutumaan kotoutumissuunnitelmassa tai monialaisessa kotoutumissuunnitelmassa sovittuun hänen yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään palveluun kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta.

4. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

- *Laki kotoutumisen edistämisestä 14.4.2023/681 25 §*

Mikä monikielinen yhteiskuntaorientaatio on?

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on noin 70 tunnin mittainen kurssi suomalaisesta yhteiskunnasta. Orientaatio toteutetaan maahanmuuttajan äidinkielellä tai muulla hänen hyvin osaamallaan kielellä.

Kunnan tulee järjestää yhteiskuntaorientaatio kotoutuja-asiakkaille eli maahanmuuttajille, joilla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Mäntyharjussa Mikkelin seudun työllisyysalue järjestää orientaation työttömille työnhakijoille ja kunnan kotoutumistoimi muille kotoutumisaikaisille maahanmuuttajille.

A. Kuvaus palvelusta:

Miten kunta toteuttaa monikielisen yhteiskuntaorientaation?

Mikkelin seudun työllisyysalue toteuttaa yhteiskuntaorientaation työttömille työnhakijoille. Muille maahanmuuttajille kunta selvittää mahdollisuuksia toteuttaa yhteiskuntaorientaatio jollakin seuraavista tavoista:

- Palkkaamalla koulutettu ohjaaja pitämään orientaatioita tuntityönä joko kuntaan tai kansalaisopistoon. Kunnassa on valmiuksia maksaa kouluttautumisesta soveltuvan henkilön löytyessä.
- Yhteistyönä muiden Etelä-Savon kuntien kanssa.
- Ostopalveluna ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.
- Ostopalveluna työllisyysalueelta myös muille kuin työttömille työnhakijoille.

Mitä yhteiskuntaorientaation kohderyhmiä kunnassa on?

Kunnassa on kotoutuja-asiakkaita pääosin Ukrainasta, lisäksi lähinnä työperäisiä maahanmuuttajia muista EU-maista, Venäjältä sekä muutamista Aasian ja Afrikan maista, etenkin Filippiineiltä ja Intiasta.

Valtaosa kunnassa asuvista maahanmuuttajista on työikäisiä, mutta joukossa on myös ikäihmisiä ja kotihoidon tukea saavia.

Kotoutuja-asiakkaiden lisäksi kunnassa on työssäkäyviä maahanmuuttajia, jotka tarvitsevat kunnan maahanmuuttajille suunnattuja neuvonta- ja ohjauspalveluja ja joiden suomen kielen taito on vielä heikko. Kotoutumisen edistämiseksi kunta selvittää mahdollisuuksia tarjota orientaatiota työttömien ja muiden kotoutuja-asiakkaiden lisäksi myös työssäkäyville maahanmuuttajille, eli lakisääteistä laajemmin.

Millä kielillä kunnassa on tarve järjestää yhteiskuntaorientaatio?

Kunnassa pääasialliset kieliryhmät ovat englanti, ukraina ja venäjä. Valtaosa kunnassa asuvista maahanmuuttajista puhuu jotakin näistä kielistä joko äidinkielenään tai hyvin sujuvasti, vaikka heidän äidinkieltensä olisi jokin muu. Orientaatiota suunnitellaan järjestettäväksi kahdelle kieliryhmälle: Englanniksi sekä ukrainaksi/venäjäksi.

Muiden mahdollisesti esiin tulevien pienempien kieliryhmien osalta voidaan palvelua hankkia ostopalveluna kunnan ulkopuolelta esimerkiksi mahdollisilta valtakunnallisilta palveluntarjoajilta ja muodostamalla pienryhmiä yhdessä muiden Etelä-Savon kuntien kanssa.

Missä asiakaspalveluprosessin vaiheessa monikielistä yhteiskuntaorientaatiota tarjotaan asiakkaille

Yhteiskuntaorientaatio pyritään tarjoamaan asiakkaille mahdollisimman pian kuntaan muuton jälkeen, kuitenkin ryhmäkokojen täyttymisen määrittämässä rajoissa.

Tällä hetkellä kunnassa on Suomessa pidempään – useita vuosiakin – asuneita, joille ei ole tarjottu tällaista orientaatiota. Heille tarjotaan mahdollisuuksien ja kiinnostuksen mukaan orientaatiota ensimmäisten ryhmien käynnistyessä.

B. Vastuutaho

Mitkä tahot/yksiköt vastaavat yhteiskuntaorientaation järjestämisestä?

Työttömien työnhakijoiden osalta yhteiskuntaorientaation järjestämisestä vastaa Mikkelin seudun työllisyysalue, muiden asiakasryhmien osalta kunnan kotoutumistoimi vastaa siitä, että kunnassa tarjotaan yhteiskuntaorientaatiota.

C. Yhteistyö:

Yhteistyömahdollisuuksia selvitetään parhaillaan, yhteistyöstä on alustavasti keskusteltu Hirvensalmen sekä muiden Etelä-Savon kuntien kanssa.

Työnhakija-asiakkaiden kohdalla yhteiskuntaorientaation järjestämisvastuu on työvoimaviranomaisella.

Työnhakijaksi rekisteröityneet asiakkaat pääsääntöisesti ohjataan kotoutumiskoulutukseen, jonka yhtenä osana toteutetaan monikielistä yhteiskuntaorientaatiota. Kotoutumiskoulutus voi olla lähiopetuksena tai verkossa toteutuvaa.

Mikkelin seudun työllisyysalueen on mahdollista hankkia monikielistä yhteiskuntaorientaatiota myös Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavialta tai Mikkelin kansalaisopistolta nykyisen palveluntuottajan KasvuEsedu oy:n lisäksi.

5. Kotoutumiskoulutus

- *Laki kotoutumisen edistämisestä 14.4.2023/681 26 ja 27 §*

Mikä kotoutumiskoulutus on?

Kotoutumiskoulutuksella tarkoitetaan koulutusjaksoa niille kotoutuja-asiakkaille, jotka eivät ole oppivelvollisia.

Kotoutumiskoulutus sisältää kieliopintoja (suomi/ruotsi), kielitaidon päättötestauksen sekä muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia. Työnhakijoiden kotoutumiskoulutus kattaa myös ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille.

Kotoutumiskoulutus työnhakijoille sisältää työssäoppimisjakson, muille kotoutuja-asiakkaille koulutuksessa voidaan tarjota toimintakykyä tukevaa toimintaa.

Tarpeen mukaan kotoutumiskoulutus voi sisältää myös luku- ja kirjoitustaidon opetusta tai aikuisten perusopetusta.

Kenelle kotoutumiskoulutusta järjestetään?

Kotoutumiskoulutusta järjestetään kotoutuja-asiakkaille eli maahanmuuttajille, joilla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma.

Työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Muille kotoutuja-asiakkaille kotoutumiskoulutus toteutetaan heidän tarpeidensa mukaan räätälöiden.

Miten Mäntyharjussa järjestetään kotoutumiskoulutus työnhakijana oleville kotoutujille?

Työllisyysalue vastaa kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä työnhakijoille.

Miten kotoutumiskoulutus järjestetään muille kuin työnhakijana oleville kotoutujille?

Kunta järjestää kotoutumiskoulutusta muille kuin työnhakijana oleville maahanmuuttajille. Kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä vastaavat kunnan kotoutumispalvelut. Palvelu hankintaan joko Mäntyharjun kansalaisopistolta tai

ulkopuoliselta palveluntarjoajalta, työllisyysalueelta tai toteutetaan kunnan kotoutumispalveluiden toimesta tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Miten kielitaidon päättötestauksen järjestäminen toteutetaan?

Päättötestaus järjestetään osana kotoutumislain mukaista kotoutumiskoulutusta. Mikkelin seudun työllisyysalue järjestää kielitaidon päättötestauksen työttömille työnhakijoille.

Kielitaidon päättötestaus liittyy ainoastaan niihin kotoutumiskoulutuksiin, joissa noudatetaan Opetushallituksen kotoutumiskoulutuksen opetussuunnitelman perusteita.

Vielä on avoinna, miten ohjetta tulee soveltaa niiden henkilöiden kohdalla, jotka noudattavat kotoutumiskoulutuksessa opetussuunnitelman perusteita rajatusti, eli esimerkiksi kotiäidit ja ikäihmiset. Kunnassa toteutetaan testaukset tulevan ohjeistuksen mukaan, ja kunta hankkii tarvittavat päättötestaukset ulkopuoliselta palveluntarjoajalta.

Mitkä tahot/yksiköt vastaavat kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä?

Työllisyysalue järjestää työttömien työnhakijoiden kotoutumiskoulutuksen. Kotoutumiskoulutusta on työttömille työnhakijoille saatavilla lähi- tai verkko-opetuksena. Lähipalvelun tuottaa paikallinen oppilaitos KasvuEsedu Oy, ja verkkopalvelu on vielä kilpailutettavana. Asiakkaat ohjataan kotoutumiskoulutukseen palvelutarpeen mukaisesti koulutusporttia apuna käyttäen. Asiakkaat liitetään koulutusporttiin odottamaan alkavaa koulutusta, josta heidät valitaan koulutukseen jonotusjärjestyksessä. Kotoutumiskoulutusta voi Mikkelin seudun työllisyysalueella tuottaa myös Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia tai Mikkelin kansalaisopisto. Kielitaidon päättötestaus on osa työllisyysalueen tarjoaman kotoutumiskoulutuksen koulutuskokonaisuutta.

Työllisyysalueen työvoimapalveluissa ne maahan muuttaneet, jotka tarvitsevat latinalaisten aakkosten opetusta, ohjataan Liikelaitos Otavian aikuisten perusopetuksen lukutaitovaiheeseen. Suomeen muuttaneet, jotka tarvitsevat perusopetuksessa saatavia tietoja ja taitoja, ohjataan Liikelaitos Otavian aikuisten perusopetuksen alku- ja päättövaiheeseen.

Muiden kuin työttömiksi työnhakijoiksi ilmoittautuneiden kotoutuja-asiakkaiden kotoutumiskoulutuksen järjestää Mäntyharjun kunta. Koulutus toteutetaan moduuleina, joita toteuttavat joko ulkopuoliset palveluntarjoajat, Mäntyharjun kansalaisopisto tai ne hankitaan työllisyysalueelta. Vaihtoehtoja selvitetään ohjeistuksen tarkentuessa.

Miten kunnassa järjestetään luku- ja kirjoitustaidon koulutus?

Mäntyharjun kunnassa ei ole tällä hetkellä tiedossa maahanmuuttajia, jotka tarvitsevat luku- ja kirjoitustaidon koulutusta. Kunnan maahanmuuttajat ovat työperäisiä maahanmuuttajia sekä ukrainan pakolaisia, joista täysi-ikäisillä on jo peruskoulutus. Mikäli tarvetta luku- ja kirjoitustaidon koulutukselle ilmenee, järjestää Mikkelin kaupungin liikelaitos Otavia luku- ja kirjoitustaidon opetusta osana aikuisten perusopetuksen alkuvaihetta ja kunta voi sopia koulutuksen hankinnasta heidän kanssaan.

Miten palvelun järjestämiseksi tehdään yhteistyötä?

Työnhakijaksi rekisteröityneen asiakkaan kohdalla on valittavissa työvoimaviranomaisen käytettävissä olevat palvelut asiakkaan tilanteen edistämiseksi: Erilaiset koulutukset, valmennuspalvelut, asiantuntija-arvioinnit, työ- tai koulutuskokeilut sekä kuntouttava työtoiminta.

Lisäksi alueella toimii useita eri hankkeita, joiden avulla voidaan tukea asiakkaan työllistymistä sekä esimerkiksi kielitaidon karttumista.

Kolmannen sektorin toimijat kuten Mimosa Mikkelissä, SPR ja UeG tukevat osaltaan asiakkaan kotoutumista. Kunta tekee yhteistyötä Mäntyharjun Punaisen Ristin paikallisosaston kanssa ja ohjaa maahanmuuttajia osaston järjestämiin kielikerhoihin ja kohtaamistapahtumiin.

Korkeasti koulutetuille maahan muuttaneille paikallinen oppilaitos Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu järjestää korkeakouluopetusta sekä täydennyskoulutusta ja erikoistumisopintoja.

Maahanmuuttajilla on käytettävissä myös valtakunnallinen korkeakoulujen SIHME-verkosto ja palvelut. Itä-Suomessa SIHME-palveluja tuottaa Savonia-ammattikorkeakoulu, joka antaa henkilökohtaista ja ryhmäohjausta korkeakouluopinnoista, suomen kielen kursseista ja jo olemassa olevan tutkinnon tunnustamisesta/rinnastamisesta suomeksi, englanniksi, viroksi ja venäjäksi.

Mäntyharjussa toimii yritysvalmennus, jonka palveluja kunnassa asuvat maahanmuuttajat voivat hyödyntää. Valmennus tarjoaa nuorille yrityksen perustamiseen ja liiketoiminnan kehittämiseen tähtäävää tietoa, neuvontaa, ohjausta ja valmennusta. Valmennuksessa nuorten 16–29 -vuotiaiden harjoitusyritykset voivat verkostoitua, kehittää yhteistyötä ja vauhdittaa yrittäjyyttä ja liiketoimintaa.

6. Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta sekä muu maahanmuuttajien neuvonta

- *Laki kotoutumisen edistämisestä 14.4.2023/681 13 §:n 1 mom. 5 kohta*

Kotoutumisen edistäminen on kaikkien yhteinen tehtävä: kaikki kunnassa toimivat vastaavat oman toimialansa osalta maahanmuuttajien neuvonnasta ja ohjauksesta ja sen saavutettavuudesta.

Kunnassa tarjotaan maahanmuuttajille kotoutumisohjelman aikaista lakisääteistä ohjausta ja neuvontaa. Neuvonnan tarkoitus on edistää kuntapaikalle ohjattavien itsenäistä asiointia ja arjessa toimimista. Lisäksi kunnassa toimivat neuvovat ja ohjaavat muita maahanmuuttajia heidän tarpeidensa mukaan.

Kuvaus palvelusta ja sen toteuttamiseksi tehtävästä yhteistyöstä

Mäntyharjun kunnassa toimii kotoutumiskoordinaattori, joka tarjoaa kotoutuja-asiakkaille kotoutumisohjelman aikaista neuvontaa ja ohjausta ja lisäksi tarvittaessa neuvoo ja ohjaa tarvittaessa muita maahanmuuttajia.

Neuvontaa ja ohjausta tarjotaan Mäntyharjun ja Pertunmaan toimipisteissä.

Kotoutumiskoordinaattori avustaa maahanmuuttajia viranomaisasioissa. Häneltä saa neuvontaa esimerkiksi pankkipalveluja, verotusta, oleskelulupia sekä asumista koskeviin kysymyksiin. Kotoutumisohjaajan vastuulla on ohjata ohjausta ja neuvontaa hakevat kussakin tapauksessa toimivaltaisen viranomaisen pariin. Koordinaattori auttaa myös tarvittaessa esimerkiksi varhaiskasvatus- tai koulupaikan hakemisessa, perehdyttää asuin- ja elinympäristöön sekä ohjaa sosiaali- ja terveystalouteihin, mikäli näille ilmenee tarvetta.

Ohjauksen määrä ja tiheys vaihtelee ollen alussa tiiviimpää ja harventuen itsenäisen asioinnin valmiuksien kasvaessa.

Mäntyharjun kunnan kirjastossa ja Pertunmaatalolla toimivat asiointipisteet, jotka tekevät viranomaisyhteistyötä Kelan, verottajan, työvoimapalveluiden sekä Digi- ja väestötietoviraston kanssa. Pisteiseen ja asiointipisteiden postilaatikkoihin voi jättää näille viranomaisille osoitettuja hakemuksia ja lomakkeita, jotka lähtevät päivittäin postitukseen. Asiointipisteiltä saa myös lomakkeita. Lisäksi asiointipisteillä voi käyttää

asiointiin tarkoitettuja tietokoneita sekä tulostinta. Tarvittaessa henkilökunta ohjaa verkkopalveluiden pariin.

Hyvinvointialueella toimii kotoutumisohjaaja, joka neuvoo tilapäisen suojelun statuksella kunnassa asuvia lain määrittelemän laskennallisten korvausten maksamisen aikana. Kotoutumisohjaajalta saa ohjausta sosiaaliturvaan liittyen, esimerkiksi toimeentulotuen ja muiden KELA:n etuuksien hakemiseen, ja hän vastaa myös muun sosiaaliohjauksen antamisesta. Kunnan kotoutumiskoordinaattori sekä hyvinvointialueen kotoutumisohjaaja tekevät yhteistyötä asiakkaiden ohjaamisessa ja neuvonnassa.

Kotoutumisajan umpeuduttua maahanmuuttaja saa tarvittaessa sosiaaliohjausta ja sosiaalipalveluja hyvinvointialueen sosiaalityöntekijöiltä. Sosiaalitoimi ja kotoutumiskoordinaattori tekevät yhteistyötä asiakkaan palvelutarpeen edellyttäessä.

Työllisyysalue vastaa omien asiakkaidensa ohjaamisesta kotoutumissuunnitelman toteuttamisessa ja neuvoo työllistymiseen sekä työvoimapalveluihin liittyvissä kysymyksissä.

Kunta voi järjestää erilaisia teemakohtaisia infotilaisuuksia ohjauksen ja neuvonnan tehostamiseksi.

7. Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Kotoutumista edistetään osana kunnan peruspalveluja. Kunta varmistaa, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille ja että henkilöstöllä on riittävä osaaminen kotoutumisen edistämiseen.

Kunnan kotoutumiskoordinaattori vastaa kunnassa kotoutumista tukevan yhteistyön koordinoinnista.

Kotoutumiskoordinaattori tutustuttaa kotoutuja-asiakkaita heidän palvelutarpeensa mukaisesti paikallisiin järjestöihin ja yhteisöihin sekä muihin yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja vapaa-ajan toimintoihin. Tämän yhteistoiminnan kautta pyritään vahvistamaan kotoutujien osallisuutta ja aktiivista roolia osana paikallista yhteisöä.

8. Terveys- ja sosiaalipalvelut – Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa toimii sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjänä ja pääasiallisena tuottajana. Kunnat ja hyvinvointialue toimivat yhteistyössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Yksityiset toimijat sekä järjestöt ja yhdistykset täydentävät julkisia sosiaali- ja terveystalvuluja. Eloisa tuottaa, kehittää ja järjestää sosiaali- ja terveystalvuluja sekä pelastustoimen talvuluja 12 kunnan alueella (Mikkeli, Savonlinna, Pieksämäki, Kangasniemi, Hirvensalmi, Mäntyharju, Pertunmaa, Puumala, Juva, Enonkoski, Rantasalmi, Sulkava).

Sosiaali- ja terveystalvulujen järjestämisestä säädetään niitä koskevassa yleis- ja erityislainsäädännössä. Eloisa tarjoaa sosiaali- ja terveydenhuollon talvuluja yhdenvertaisesti niitä tarvitseville ihmisille ja huolehtii siitä, että sen talvulut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Kotoutumisen edistäminen on usean viranomaisen vastuulla oleva tehtävä, ja sosiaali- ja terveystalvulut edistävät myös kotoutumista.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain uudistuksien myötä kotoutumisen edistämisen talvuluja tehdään moninaisilla yhdyspinoilla. Lain mukaan hyvinvointialue voi perustaa alueelleen lapsille ja nuorille tarkoitetun perheryhmäkodin tai muun asuinyksikön.

Hyvinvointialue osallistuu myös monialaisten kotoutumissuunnitelmien laatimiseen yhdessä kunnan kanssa mm. alaikäisille ilman huoltajaa saapuneille sekä muille maahanmuuttajille, mikäli maahanmuuttajan talvuluterve edellyttää eri viranomaisten talvuluiden yhteensovittamista. Hyvinvointialue osallistuu sote-talvuluiden osalta kiintiöpakolaisten vastaanoton, kuntaan siirtyvien tilapäisen suojelun statuksella olevien henkilöiden sekä oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden talvulutalvuluksiin.

<https://etelasavonha.fi/>

Eloisan Kotoutumisen edistämisen ja maahanmuuton yksikkö/Kotoutumisen talvulut

Kotoutumisen talvulut toimii Eloisan sosiaalitalvuluksen toimialalla toimialueenaan koko Eloisan alue. Asiakkaina ovat kiintiöpakolaiset, oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, tilapäisen suojelun perusteella kuntapaikan saaneet henkilöt sekä muut maahanmuuttajat ohjauksen ja neuvonnan osalta. Talvulutalvuluksen tarkoituksena on

maahanmuuttajan kotoutumisen tukeminen, yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutuminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

Kotoutumista tukevat yksilölliset palvelut:

Sosiaaliohjaus ja sosiaalityö

- monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi
- asiakkaan tukeminen jokapäiväisessä elämässä selviytymiseen
- asiakkaan tukeminen asumiseen liittyvissä ja taloudellisten tilanteiden haasteissa
- lähisuhde- ja perheväkivallasta sekä muusta väkivallasta, hyväksikäytöstä ja kaltoinkohtelusta kärsivän asiakkaan tukeminen sekä erilaisiin kriisitilanteisiin liittyviin tarpeisiin vastaaminen
- lapsen tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin tukeminen yhdessä muiden palvelujen kanssa
- päihteiden ongelmakäytöstä, mielenterveysongelmasta sekä muusta sairaudesta, vammasta tai ikääntymisestä aiheutuva tuki yhdessä asianomaisten palvelujen kanssa
- muuhun fyysiseen, psyykkiseen, sosiaaliseen tai kognitiiviseen toimintakykyyn liittyvään tuki, tuen tarpeessa olevien henkilöiden omaisten ja läheisten huomioiminen
- sosiaalisen syrjäytymisen torjuminen ja osallisuuden edistäminen
- osallistuminen alkukartoituksen tai monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen kunnan pyynnöstä, jos asiakkaan palvelutarve edellyttää eri viranomaisten palveluiden yhteensovittamista.

Monialaisen yhteistyön avulla varmistetaan asiakkaan tarpeenmukaisen palvelukokonaisuuden järjestäminen

Matalan kynnyksen palveluja ovat ohjaus ja neuvonta ja konsultaatio liittyen kotoutumisen edistämiseen.

Yhteystiedot:

Mikkeli (Hirvensalmi, Pertunmaa, Puumala, Mäntyharju, Juva, Kangasniemi)

- Raviradantie 8–10, 50100 Mikkeli
- puh. 044 794 2310

<https://etelasavonha.fi/palvelut/tyoikaisten-sosiaalipalvelut/kotoutumisen-edistaminen-ja-maahanmuutto/>

9. Vastuutaulukko

Palvelu/ toimenpide:	Työnhakijoiden palvelut tuottava taho:	Muiden kotoutuja- asiakkaiden palvelut tuottava taho:
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Työvoimaviranomainen (tarvittaessa yhdessä kunnan kotoutumis- koordinaattorin kanssa)	Kunnan kotoutumiskoordinaattori
Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	Työvoimaviranomainen yhdessä hyvinvointialueen (HVA) ohjaajan ja kotoutumis- koordinaattorin kanssa	Kunnan kotoutumiskoordinaattori yhdessä hyvinvointialueen kanssa
Kotoutumissuunnitelma	Työvoimaviranomainen yhdessä kotoutumiskoordinaattorin kanssa	Kunnan kotoutumiskoordinaattori
Monialainen kotoutumissuunnitelma	Työvoimaviranomainen yhdessä kotoutumiskoordinaattorin ja HVAn ohjaajan kanssa	Kunnan kotoutumiskoordinaattori yhdessä hyvinvointialueen kanssa
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Työvoimaviranomainen	Mäntyharjun kansalaisopisto, työvoimaviranomainen tai yhteistyö muiden kuntien kanssa
Kotoutumiskoulutus	Työvoimaviranomainen	Mäntyharjun kansalaisopisto, työvoimaviranomainen tai yhteistyö muiden kuntien kanssa
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	Kunnan kotoutumiskoordinaattori (tarvittaessa yhdessä HVAn ohjaajan kanssa)	Kunnan kotoutumiskoordinaattori (tarvittaessa yhdessä HVAn ohjaajan kanssa)
Kunnan kotoutumisohjelman seuranta ja päivittäminen	Kunnan kotoutumiskoordinaattori, HVA, Mikkelin seudun työllisyysalue	Kunnan kotoutumiskoordinaattori, HVA, Mikkelin seudun työllisyysalue